

6 PUBLIEKE BELANGSTELLING VOOR PERSONALISED FOOD

voorlopige resultaten van een enquête onder patiënten, (semi-)topsporters en gezonde burgers

Liesbeth Meijer⁵, Nico van der Wel⁶ en Gaston Remmers¹

Aanleiding

Voedsel is in de mode, en veel in de media. Wetenschappers spreken elkaar tegen. Er is onder burgers onzekerheid of de verschillende diëten echt effect hebben. Hoe individueel is het huidige voedingsadvies? Recent is de metabole kaart van de mens ontwikkeld, die mogelijkheden opent voor mede op DNA gebaseerde voedselroutines. Ook agrobédrijven voelen ervoor om producten voor specifiekere doelgroepen en medische doeleinden te telen, maar vragen zich af of er eigenlijk wel markt voor is. In de medische sector is nog maar spaarzame geïntegreerde actie om tot echt persoonlijk voedingsadvies te komen. Het gebruik van DNA als opmaat voedingsadvies is nog erg nieuw, en heeft nog een behoorlijk ontwikkeltraject voor de boeg. Om die reden is het van belang te polsen wat de visie is van toekomstige gebruikers van Personalised Food op de wenselijkheid ervan. De uitkomst kan aldus mogelijk betekenis hebben voor de medische en agrofood sector voor de aard en omvang van haar inspanningen rondom Personalised Food.

De enquête is uitgevoerd in de context van het project 'Verkenning van het Business Potentieel van Personalised Food', gefinancierd door de Amsterdam Economic Board, provincie Flevoland en het Centre of Expertise Greenports van CAH Vilentum hogeschool Almere. De enquête is uitgevoerd door het lectoraat eco-effectief ondernemen in een stedelijke omgeving van CAH Vilentum.

Doel en methode

De enquête heeft tot doel een eerste indruk te krijgen van de perceptie van Personalised Food, bij specifieke groepen eindgebruikers. De hypothese is

1 Lector Eco-effectief Ondernemen in een Stedelijke Omgeving, CAH Vilentum Almere. Projectleider verkenning Personalised Food

5 Praktijkonderzoeker en docent marketing en marktonderzoek, CAH Vilentum

6 Klare Taal, tekstschrijver en projectmedewerker

dat patiënten en (semi)professionele sporters mogelijk een hogere, zij het verschillende belangstelling hebben voor de ontwikkeling van Personalised Food, in vergelijking met 'gezonde' burgers die geen ernstige aandoening hebben en die niet aan (semi)professionele sport doen ((semi)professionele sporters: diegenen die minimaal 20 uur per week aan sport doen).

De drie groepen zijn benaderd via diverse kanalen:

1. Patiënten: via het secretariaat van een diverse patiëntenverenigingen, te weten de ME/ CVS-vereniging, Crohn-colitisvereniging, Obesitasvereniging en Inspire2Live. Andere patiëntenorganisaties toonden interesse, maar konden het organisatorisch niet bolwerken om de enquête onder hun leden te verspreiden. Tevens is een oproep geplaatst op de website van 'Leven met kanker' (voorheen Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties).
2. (semi-)professionele sporters, vanaf hier te noemen 'sporters': via het topsporterspanel van Innosport en via informele contacten bij o.a. triathlon- en fietsverenigingen
3. 'Gewone' burgers: via social media (linkedin), via informele contacten

De enquête is online afgenomen via thesistools (www.thesistools.nl), en was beschikbaar via een link die onder de genoemde groepen is verspreid. De respons was vooral hoog onder patiënten. De enquête bestond uit 23 vragen (zie bijlage 1), en heeft via www.thesistools.nl opengestaan tussen half april en half juni 2014. De enquête is gemaakt door N. van der Wel (projectmedewerker) en L. Meijer (CAH Vilentum, docent marketing en marktonderzoek), onder leiding van G. Remmers, en in overleg met patiëntenorganisatie Inspire2Live.

Resultaten

De respondenten

Op 13 juni 2014 hadden 453 respondenten de enquête ingevuld. De groep bestaat uit 312 vrouwen en 141 mannen, de gemiddelde leeftijd is bijna 48 jaar. 75% meldt als hoogste opleiding HBO of WO. 64% heeft ernstige aandoening of heeft die

gehad, 16% doet intensief aan sport, en 20% betreft gewone burgers. (zie ook kader 6.1).

Kader 6.1 Karakterisering enquête respondenten naar aandoening en sport

Meest genoemde aandoeningen

288 mensen meldden dat ze één of meer ernstige aandoeningen hebben of hadden. Het vaakst genoemd werden: aandoening aan maag en/of darmen (173), kanker (48), ME/CVS en/of fibromyalgie (42), hart- en vaatziekte (23); de overige aandoeningen werden minder dan 10 keer genoemd.

Meest genoemde sporten

72 mensen meldden dat ze (semi)professioneel aan sport doen. De meest genoemde sporten waren: wielrennen (11), atletiek (10), zwemmen (6) en triathlon (5); de overige sporten werden minder dan 5 keer genoemd.

Kennis van voeding

Van de mensen met een aandoening wist naar eigen zeggen bijna de helft onvoldoende van voeding toen ze ziek werden, een kwart wist voldoende. 25% kreeg voedingsadvies als onderdeel van behandeling. Ook bij sporters wist bijna de helft onvoldoende van voeding toen ze begonnen met sport. Hier kreeg 20% voedingsadvies als onderdeel van sportbegeleiding.

Van de gehele groep respondenten heeft 71% geëxperimenteerd met voeding. Van die groep zegt 68% baat te hebben bij het eigen dieet. Om tot dat eigen dieet te komen haalt men zijn informatie vooral uit

- boeken/internet (73%)
- alternatieve arts/therapeut (38%)
- diëtist / voedingsdeskundige (26%)
- arts / specialist (12%)
- eigen netwerk (23%)

(NB hier waren meer antwoorden mogelijk).

De respondenten hadden tevens de mogelijkheid om een slot commentaar te geven op Personalised Food. Daaruit kwamen diverse voorbeelden van hoe zeer met name patiënten worstelen met voedsel dat bij hen past, de ingewikkelde routes die ze daarbij afleggen en ontdekkingen die ze er doen. Enkele citaten zijn opgenomen in hoofdstuk 5 van deze rapportage: opmaat voor een patiënt-nagenda rondom voedsel.

De ontwikkeling van Personalised Food

Voor de hele groep respondenten geldt dat

- 86% meer wil weten over welk voedsel goed is 'voor mij'
- 83% is 'geïnteresseerd' in Personalised Food, 79% vindt het belangrijk dat Personalised Food beschikbaar gaat komen
- 72% is bereid om in de toekomst het eigen DNA te laten screenen voor Personalised Food-onderzoek, 77% voor persoonlijk voedingsadvies.
- Patiënten tonen een significant hogere bereidheid voor het afstaan van DNA dan de niet-patiënten.

Ten aanzien van het doel van onderzoek naar personalised food geldt dat:

- voor patiënten preventie / verbetering van behandeling / nabehandeling ongeveer even belangrijk zijn als onderzoeksdoel (score resp. 75%, 86%, 87%).
- voor sporters algemene fitheid/conditie het hoogst scoort, maar prestatieverbetering en fitheid/conditie na de sportloopbaan eveneens hoog scoren, zij het iets lager (resp. 95%, 73%, 78%).
- voorgaande resultaten te weinig uitsluitel geven over de focus van het onderzoek. De vraagstructuur is hier debet aan, de respondenten hoefden niet te kiezen, en konden geen voorkeur aangeven.

Discussie en Conclusie

De enquête resultaten behoeven nog nadere verwerking, met name om te kijken of antwoorden statisch verschillend zijn tussen groepen respondenten. Desondanks laat de enquête wel een aantal trends zien:

- Een ruime meerderheid van de respondenten verwelkomt Personalised Food en vindt het belangrijk. Veel mensen experimenteren met voeding.
- Personalised Food lijkt aan te sluiten bij een behoefte aan persoonlijke expert-kennis over voeding.
- Het afstaan van DNA lijkt niet zo'n heikel punt als vaak wordt gedacht. Er is ruime bereidheid, onder patiënten, sporters en gezonde burgers, om op deze manier bij te dragen aan de ontwikkeling van Personalised Food.
- Dit laatste geldt in de eerste plaats patiënten, en in de tweede plaats voor sporters. In die zin klopt de hypothese dat deze groepen verhoogde belangstelling hebben voor Personalised Food.
- Deze groepen manifesteren zich daarmee als urgentiedragers voor de ontwikkeling van Personalised Food

Meer onderzoek is nodig om de uitkomsten te valideren en te specificeren.